

Z příspěvků čtenářů...

Upřímnost

Upřímnost je věrnost pravdě. Pravdivost, upřímnost a věrnost jsou blízce spřízněny. Skutečnými se děláme tím, že říkáme pravdu. Pravda je nám do jisté míry vydána na milost a nemilost. To je ale strašná zodpovědnost, protože poskvrníme-li pravdu, poskvrníme svou vlastní duši. Člověk může stěžít zapomenout, že potřebuje znát pravdu, protože instinkt poznání je v nás příliš silný, než aby se dal zničit. Může však zapomenout, jak nutně potřebuje také pravdu mluvit. To, že lidé stráví tolik času mluvením o ničem anebo vyprávěním lží, které jeden od druhého slyšeli, a marní svůj čas v pomluvách, zlehčováním, špiněním a zesměšňováním, ukazuje, že naše myšlení je deformované. Místem této deformace je vůle. Ačkoliv pořád ještě můžeme mluvit pravdu, stále více ztrácíme touhu podle pravdy žít. Naše vůle je uzavřena do falešných hodnot a nás nepokojný jazyk vydává neustálé svědectví nepořádku v naší duši.

“Avšak žádný člověk nestačí na to, aby zkontroloval jazyk. Je to nástroj špatnosti, který nedá pokoje, plný smrtelného jedu. Jím velebíme Pána a Otce, a jím zlořečíme lidem stvořeným k obrazu Božímu... Což vydává pramen z téhož otvoru vodu sladkou i hořkou?” (Jak 3,8-11)

Upřímnost musí být něčím víc než povahovou dispozicí být otevřený. Je to prostota ducha, která se zachovává vůlí být pravdivý. Jestliže moje vůle jedná jako služebník pravdy, zasvěcující celou mou duši tomu, co moje inteligence vidí, pak budu posvěcen pravdou. Budu upřímný. “Celé mé tělo bude jasné” (srv. Mt 6,22). Jestliže se ale má vůle zmocní pravdy jako její pán, pak budu pokládat za samozřejmé, že s ní mohu nakládat, jak se mi zlíbí. To je kořen vší falše.

Upřímnost je v nejplnějším smyslu božský dar, jasnost ducha, která se dostává milostí. Jestliže nejsme učiněni „novými lidmi“, stvořenými podle Boha „ve spravedlnosti a svatosti pravdy“, nedokážeme se vždy vyhnout lhaní a dvojakosti, které jsou instinktivní v naší povaze, pokazené, jak říká sv. Pavel, „podle touhy klamu“ (Ef 4,22).

Naše pohodlná společnost ztratila smysl pro hodnotu pravdivosti. Život se stal tak snadným, že si myslíme, že se obejdeme bez říkání pravdy. Lhář už nemusí mít pocit, že jeho lži mu mohou přivodit potíže. Kdyby byl život trochu nejistější a kdyby osoba, které se nedá důvěřovat, měla mezi druhými lidmi těžší život, nepodváděli bychom jeden druhého tak bezstarostně. Upřímnost něco stojí: pokoru v rozpoznání svých nespočetných chyb a věrnost v jejich neúnavném napravování. Těžká práce. Může ji dokázat opravdu jen celoživotní pokora.

Nemohu být upřímný k druhým lidem, jestliže nerozumím sobě a jestliže nejsem připraven udělat všechno možné, abych rozuměl jim. Být dokonale prostý k druhým lidem vyžaduje mnohem více odvahy, než si představujeme. Argumenty, jimiž věřící obhajují svou víru, jsou často neupřímné a jejich neupřímnost je úměrná jejich hněvu. Proč se hněváme kvůli tomu, v co věříme? Protože tomu ve skutečnosti nevěříme. Anebo to, co zdánlivě bráníme jako pravdu, je ve skutečnosti naše vlastní sebeúcta. Upřímný člověk se méně zajímá o obranu pravdy a více o její jasné vyslovení, protože se domnívá, že je-li pravda zřejmá, může se docela dobře postarat o sebe sama. Falešná upřímnost má hodně co říci, protože se bojí. Strach je asi největší nepřítel otevřenosti. Mnozí lidé se bojí jít za svým svědomím, protože by se raději přizpůsobili mínění druhých lidí, než pravdě, kterou znají ve svém srdci! Druzí nemají právo žádat, abych byl cokoliv jiného, než mám být v očích Božích. Snad se ani nic většího nemůže po člověku chtít! Jestliže dopustím, abych zdegeneroval v bytost, jakou si představují druzí, pak mi Bůh bude muset říci: „Neznám tě!“

Celá otázka upřímnosti je v základě otázkou lásky a strachu. Upřímný člověk není ani ten, kdo vidí pravdu a vyjevuje ji tak, jak ji vidí, ale ten, kdo miluje pravdu čistou láskou. Je těžké slovy vyjádřit, jak důležitá je tato myšlenka. Celý problém naší doby není v nedostatku vědění, ale v nedostatku lásky. Naše schopnost být upřímný k sobě, k Bohu a k druhým lidem je opravdu úměrná naší schopnosti upřímné lásky. A upřímnost naší lásky závisí do značné míry na naší schopnosti věřit, že jsme milováni. Člověk, který je sobecký, úzkoprsý, který miluje málo a bojí se hodně, že nebude milován, nemůže být nikdy hluboce upřímný. Ve svých nejlepších úmyslech bude klamat sebe. Avšak člověk, který se nebojí připustit vše, co v sobě vidí chybné, a přece uznat, že může být předmětem Boží lásky právě pro své nedostatky, může začít být upřímný. Jeho upřímnost se opírá o důvěru - ne ve své iluze o sobě, ale v nekonečné a spolehlivé *milosrdství* Boha. On nás nemiluje proto, že jsme dobří ale stáváme se dobrými, když a protože nás On miluje. Přijímáme-li tuto lásku ve vší prostotě, upřímnost naší lásky k druhým se už více či méně postará o sebe sama.

Upřímnost je asi životně nejdůležitější vlastností modlitby. Je to jediná platná zkouška naší víry, naší naděje a naší lásky k Bohu. Bez ohledu na to, jak hluboká je naše meditace, jak přísné naše pokání, jak vznešená naše liturgie, jak čistý náš zpěv, jak vznešené naše myšlenky o mystériích Boha, všechno je k ničemu, nemíníme-li opravdu to, co říkáme. Jaké je dobro z toho, přivoláváme-li na sebe kletby starých proroků, přijaté dokonce samým Kristem: „Pokrytci! Dobře to o vás předpověděl Izaiáš: tento lid ctí mě ústy, ale jejich srdce je daleko ode mne.“ (Mt 15,7-8, srv. Iz 29,13)

Tím nejdůležitějším v modlitbě je, abychom se v ní představili jací jsme, před Bohem, jaký On je. Toto se nedá učinit bez vážného úsilí sebeobědování a sebezpytování. Jsme-li však upřímní, naše modlitba nebude nikdy neplodná. Naše upřímnost sama ustaví okamžitý styk s Bohem vší pravdy.

Použitá literatura: Thomas Merton (farní knihovna)

- vč -